

YAZARIN ÖNSÖZÜ

الحمد لله رب العالمين، والعاقبة للمتقين، وصلى الله وسلم على عبده ونبيينا محمد، وعلى آله وأصحابه أجمعين، أما بعد.

Hamd alemlerin Rabbi Allah için; âkibet muttakiler için; salât ve selâm kulu ve Rasûlu, nebimiz Muhammed'e, ailesine ve sahabesinin hepsine olsun. Bundan sonra:

Müslümanların hepsi için İslam Dini hakkında bilmeleri vacip olan bu özet sözleri "Ümmetin Umumu İçin Önemli Dersler" olarak adlandırdım.

Allah'tan müslümanlara faydalı kılmasını ve benden kabul etmesini dilerim.

O Cevâd ve Kerim'dir.

Abdul'Azîz bin 'Abdillah bin Bâz

ÜMMET İÇİN ÖNEMLİ DERSLER

(Her Müslümanın İslam Dini Hakkında Bilmesi Farz Olan Meseleler)

BİRİNCİ DERS

Müslüman kişinin Fatıha Suresini ve imkan nispetinde kısa sureleri, Zilzâl Suresinden Nâs Suresine kadar, (hocadan) sözlü, sahih kıraatı ile öğrenmesi, bu sureleri ezberlemesi ve manalarının kendisine açıklanması gereklidir.

İKİNCİ DERS

İslamın Rükünleri: İslamın beş rüknünün açıklamasını bilmesi farzdır. Birincisi ve en büyüğü olan Kelime-i Şehadetin: "Allah'tan başka hak ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasûlu olduğuna şahitlik etmenin" ne manalara geldiğinin açıklanması gerekir. **'Lâ ilâhe illallah'** sözünün şartları açıklanır.

Evvelen **Kelime-i Tevhidin manası şöyledir:** ilk kısmı 'Lâ ilâhe': Allah'tan başka ibadet edilen her şeyi yok etmek; ikinci kısmı 'illallah' ise: hiçbir ortağı olmayan, yalnız Allah'ın ibadeti hak ettiğini ispat etmektir.

Kelime-i Tevhid 'Lâ ilâhe illallah' ın (doğru ve geçerli olabilmesi için) **şartları** vardır. Bunlar şöyle sıralanabilir:

- İlim, cehaletin zıddı;
- Yakîn, şüphenin zıddı;
- İhlas, şirkin zıddı;
- Sıdk, yalanın zıddı;
- Muhabbet, nefret/düşmanlığın zıddı;
- Boyun eğme (inkiyâd), terk etmenin zıddı;
- Kabul, red etmenin zıddı;
- Ve Allah dışında ibadet edilenlerin hepsine küfretmek (iman etmemek).

Bunlarla beraber, **Muhammed'in Allah'ın Rasûlu olduğuna şahitlik etmenin** manalarının beyan edilmesi gerekir. Kelime-i Şehadetin bu ikinci kısmının içeriklerinin şunlar olduğu bilinmelidir:

- Verdiği haberlerin tasdik edilmesi;
- Emirlerine itaat edilmesi;

- Yasakladığı ve kaçındığı herşeyden uzak durulması;
- Ve yalnız Allah ve Rasûlunun ﷺ getirdiği şeriat ile Allah'a ibadet edilmesi.

Bundan sonra, islamın beş rûknünün geri kalanları açıklanır: **Namaz, Zekât, Ramazan orucu** ve gitmeye gücü yetene Allah'ın **Harâm Evini (Kâbe'yi) hac** etmesi.

ÜÇÜNCÜ DERS

İmanın Rükünleri: İmanın rükünleri altıdır. Allah'a iman etmek, Meleklerine, Kitaplarına, Rasûllerine, Kıyamet Gününe, Allah'tan gelen hayrı ve şerri ile Kadere iman etmektir.

DÖRDÜNCÜ DERS

Allah'ı Birlemenin, Yani Tevhidin Kısımları ve Şirkin Kısımları

Tevhidin üç kısmı açıklanır: Rububiyet tevhidi, Uluhiyyet tevhidi ve Esmâ ve Sıfat tevhidi.

Rububiyet tevhidi: Allah'ın her şeyi Yaratan ve her şey üzerinde tasarruf sahibi olduğuna ve bunda hiçbir ortağı olmadığına iman etmektir.

Uluhiyyet tevhidi: Allah'ın hakkı ile ibadet edilen olduğuna ve bunda hiçbir ortağının olmadığına iman etmek, ki bu 'Lâ ilâhe illallah' ın manasıdır: Allah dışında hak mabud (ibadet edilen) yoktur. İbadetlerin hepsinin, namaz, oruç ve diğerlerinin ihlas ile yalnız Allah için yapılması farzdır. Herhangi bir ibadeti O'dan başkasına sarf etmek caiz değildir.

Esmâ ve Sıfat tevhidi: Kuran-ı Kerim ve sahih hadislerde geçen Allah'ın bütün isim ve sıfatlarına iman etmektir. Yalnız Allah için, O'na layık bir şekilde, tahrif (manasını değiştirmek), ta'til (inkar etmek, ispat etmemek), tekyif (nasıl olduğunu sorgulamak), temsil (mahlukata benzetmek) olmadan, Allah için ispat edilir.

(قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (1) اللَّهُ الصَّمَدُ (2) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (3) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (4)) سورة الإخلاص

"De ki: O Birdir. Allah Sameddir. O, doğurmamış ve doğmamıştır. Onun hiçbir dengi yoktur." (İhlas Suresi meali)

(وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۖ ۞)

[11 سورة الشورى]

"Onun benzeri hiçbirşey yoktur. O Duyandır, Görendir" (Şûrâ Suresi 11 meali)
Allah'ın bu sözleri ile amel edilir.

Bazı ilim ehli Esmâ ve Sıfat tevhidini Rububiyet tevhidine dahil ederek tevhidi iki kısma ayırmışlardır. İki taksim şeklinde de maksat aynıdır.

Şirkin Kısımları

Şirk üç kısımdır. Büyük şirk, küçük şirk ve gizli şirk.

Büyük şirk üzere ölenin bütün salih amelleri yok olur ve Ateşte ebedî kalır.

Allah Teâlâ'nın şu kavlinde buyurduğu gibi:

(وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ)

[88 سورة الأنعام]

"Şayet onlar şirk koşsalardı, muhakkak bütün amelleri yok olacaktı." (Enâm Suresi 88 meali)

Ve Allah Subhanehu'nun şu kavlinde:

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِم بِالْكَفْرِ أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ

[17 سورة التوبة]

"Allah'a ortak koşanlar, kendilerinin kafirliklerine bizzat kendileri şahitlik ederken, Allah'ın mescitlerini imar etmeleri uygun değildir. Onların bütün amelleri boşa gitmiştir. Ve onlar ateşte ebedî kalacaklardır." (Tevbe Suresi 17 meali)

Büyük şirk üzere ölen bağışlanmaz ve Cennet ona haram olur. Allah'ın bu sözünde buyurduğu gibi:

(إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ) [سورة النساء 48]

"Allah, kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz ve bundan başkasını dilediğine bağışlar." (Nisâ Suresi 48 meali)

Ve Allah'ın bu sözünde:

(إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ) [سورة المائدة 72]

"Kim Allah'a ortak koşarsa muhakkak Allah ona Cennet'i haram kılar; artık onun yeri ateştir. Ve zalimler için yardımcıları yoktur." (Mâide Suresi 72 meali).

Bu şirkin çeşitlerinden birisi de: ölülere veya putlara dua etmektir. Onlardan istiğase (imdat) talep etmek, onlara adak adamak, onlara kurban kesmek veya buna benzer ibadetler sarfetmektir.

Küçük şirk, Kitap ve Sünnette delillerde şirk olarak adlandırılır. Ancak büyük şirk cinsinden değildir. Örneğin bazı amellerdeki riya gibi, Allah'tan başkasına yemin etmek veya 'Allah ve fulan dilerse' demek, v.s.

Nebi ﷺ bundan şöyle bahsetmiştir:

"Sizin için en çok korktuğum, küçük şirkidir." O nedir diye sorulduğunda: "Riyadır" demiştir. (Ahmed ve Taberânî Mahmûd bin Lebîd el-Ensârî'den sahih isnad ile rivayet etmişlerdir.)

Ve ﷺ in bu sözü: "Allah'tan başka birşey üzere yemin eden, şirk koşmuştur." İmâm Ahmed, Ömer bin Hattâb'tan sahih olarak rivayet etmiştir. Ebu Dâvud ve Tirmizî'nin Abdullah bin Ömer'in hadisinde Nebi ﷺ in şöyle dediği geçer:

"Kim Allah'tan başkası adına yemin ederse, küfretmiştir veya şirk koşmuştur."

Ve ﷺ in bu sözü: "Allah ve fulan dilerse demeyin, fakat şöyle deyin: 'Önce Allah sonra fulan dilerse'." Bunu Huzeyfe bin Yemân'den sahih isnad ile Ebu Dâvud tahrir etmiştir.

Şirkin bu çeşidi riddeti, dinden çıkmayı gerektirmez. Ateşte ebedî kalmayı da gerektirmez. Fakat vacip olan tevhidin kemalini yok eder.

Şirkin üçüncü çeşidi, gizli şirkin delili, Nebî ﷺ in şu sözüdür: "Size hakkınızda Mesîh Deccâl'dan daha çok korktuğum şeyi haber vereyim mi? Dediler ki: Evet ey Rasûlullah. Dedi ki: Gizli şirk. Kişi kalkar namaz kılar ve kendisini görenin bakışından dolayı güzelleştirir." İmâm Ahmed Müsned'inde Ebu Sa'îd el-Hudrî'den rivayet etmiştir.

Şirkin ikiye taksim edilmesi de caizdir: büyük ve küçük. Buna göre gizli şirk ise her iki kısımda da olabilir. Büyük şirke girmesine örnek münafıkların şirkidir, çünkü onlar batıl inançlarını gizlerler, ancak riyadan dolayı ve kendileri için korktuklarından dolayı dıştan İslam'ı gösterirler. Küçük şirke girmesine örnek ise riyadır.

Daha önce geçen Mahmûd bin Lebîd el-Ensârî hadisi ve Ebu Sa'îd el-Hudrî hadisinde olduğu gibi.

Allah başarının sahibidir.

BEŞİNCİ DERS

İhsan

İhsanın Rükünü: İhsan Allah'ı görüyormuş gibi O'na ibadet etmektir. O'nu görmesekte, O bizi görüyor.

ALTINCI DERS

Namazın Şartları: Namazın şartları dokuzdur.

İslam, akıl, temyiz (ayirt edebilme), hadesi kaldırmak (abdest), necaseti gidermek, avreti örtmek, vaktin girmesi, kibleye yönelmek ve niyet.

YEDİNCİ DERS

Namazın Rükünleri: Namazın rükünleri ondörttür.

Kudret nispetinde kıyam, ihram tekbiri, Fatiha'yı okumak, rukû, rukûdan doğrulmak, yedi aza üzere secde, secdeden kalkmak, iki secde arası oturmak, bütün rükünlerde 'tumanine' yani ta'dil-i erkân, rükünlerin tertibi yani doğru sıralamaya göre yapılması, son teşehhüd için oturmak, Allahumme Salli Allahumme Bârik duası, iki tarafa selam vermek.

SEKİZİNCİ DERS

Namazın Farzları (Vacipleri)

Namazın farzları sekizdir.

- İhram tekbiri dışındaki bütün tekbirler;
- İmamın ve münferit kılanın "semi' Allahu limen hamideh" demesi;
- Herkesin "Rabbenâ ve lek el-hamd" demesi;
- Ruku' da "Subhâne Rabbî el-'Azîm" demek;
- Secdede "Subhâne Rabbî el-'Ala" demek;
- İki secde arası "Rabbi ğfir lî" demek;
- İlk teşehhüd;
- İlk teşehhüdte oturma.

DOKUZUNCU DERS

Teşehhüdün Açıklaması

Et-tahiyyât şöyledir:

Et-tahiyyâtu lillahi vessalevâtu vettayyibâtu. Es-selâmu 'aleyke eyyuhenebiiyyu verahmetullahi veberaketuh. Es-selâmu 'aleynâ ve 'alâ 'ibadillahi s-sâlihîn. Eşhedu el-lâ ilâhe illallâh. Ve eşhedu enne Muhammeden 'abduhû ve Rasûluh.

Sonra Nebi ﷺ e Salât ve Bereket duası okunur:

Allahumme Salli 'alâ Muhammed, ve 'alâ âli Muhammed, kemâ salleyte 'ala İbrâhîme ve 'alâ âli İbrâhîm. İnneke hamîdun Mecîd.

Allahumme Bârik 'alâ Muhammed, ve 'alâ âli Muhammed, kemâ bârakte 'ala İbrâhîme ve 'alâ âli İbrâhîm. İnneke Hamîdun Mecîd.

Son teşehhüdten sonra Cehennem azabından, kabir azabından, hayatın ve ölümün fitnesinden, Mesîh Deccâl'in fitnesinden Allah'a sığınılır. Sonra istediği duayı seçer. Fark etmez, bazı hadislerde gelenlerden: "Allahumme a'înî 'alâ zikrike ve şukrike ve husni 'ibâdetik."

"Allahumme innî žalamtu nefsi žulmen keşîran. Ve lâ yağfiru dhunube illâ ent. Fağfir lî mağfireten min 'indek, verhamnî, inneke ente l-Ğafûr er-Rahîm."

İlk teşehhüdte ise, öğlen, ikindi, akşam ve yatsı namazında, 'et-tahiyyâtu' okuduktan sonra

üçüncü rekata kalkar. Birinci teşehhüdte Allahumme Salli Allahumme Bârik duasını okunması, bu konuda gelen genel hadislerde belirtildiği gibi, daha iyidir. O halde bunu okuduktan sonra üçüncü rekata kalkar.

ONUNCU DERS

Namazın Sünnetlerinden:

- Başlangıç duası;
- Kıyamda sağ eli sol elin üzerine koyarak, göğüsün üzerinde bağlamak, rukudan önce ve sonra;
- Elleri kaldırırken, parmakları birarada, omuz veya kulak hizasına kadar kaldırmak, ilk tekbirde (ihram tekbiri), rukûya giderken, rukûdan doğrulunca, ilk teşehhüdten üçüncü rekata kalkınca;
- Sucûd ve rukûdaki tesbihlerin birden fazlası sünnettir;
- İki secde arası mağfiret duasının birden fazlası;
- Rukûda kafayı sırt hizasında (düz) tutmak;
- Secdede kolların gövdeden, karnın bacaklardan ve bacakların baldırlardan uzak tutulması;
- Secdede dirsekleri yere yapıştırmamak;
- İlk teşehhüdte ve iki secde arası oturmada, sol ayağı yatırıp üzerine oturmak ve sağ ayağı dik tutmak;
- Dört ve üç rekatlı namazda, son teşehhüdte teverruk oturuşu: sol kalça üzerine oturup sol ayağı sağ ayağın altına yatırma ve sağ ayağı dik tutmak;
- İlk ve son teşehhüdte oturuşun başından sonuna kadar işaret parmağı ile işaret etmek ve dua esnasında parmağı (çok hafif) hareket ettirmek;
- İlk teşehhüdte Allahumme salli ve Allahumme bârik 'ala Muhammed ve âlî Muhammed ve 'ala İbrahim ve âlî İbrâhîm duaları;
- Son teşehhüdte dua etmek;
- Sabah, cuma, iki bayram, istiska namazı ve akşam ve yatsının ilk iki rekatında, kıraatı açıktan, sesli okumak;
- Kıraatı, öğlen ve ikindi namazında bütün rekatlarda, akşam ve yatsı namazında ise 3. ve 4. rekatlarında, içinden okumak;
- Fatiha'dan sonra Kuran'dan okumak;

Namazın sünnetlerinden varid olanlardan geri kalanları gözeterek ve zikretmediğimiz, namaz kılanın rukûdan kalktıktan sonra "Rabbena veleke l-hamd" dedikten sonra okunan zikir de sünnettir; imam ve cemaat, ya da münferit için.

Rukûda ellerin parmaklarını açarak dizlere koymak ta bunlardan bir tanesidir.

OBİRİNCİ DERS

Namazı Bozanlar: Namazı bozanlar sekizdir.

- Bilerek ve zikrederek, kasıtlı konuşmak. (Ama cahil veya unutan kişinin namazı bozulmaz.)
- Gülmek.
- Yemek.
- İçmek.
- Avretin açılması.
- Kible'den fazla sapmak, inhiraf etmek.
- Ard arda çokça yapılan gereksiz hareketler.
- Tehâretin bozulması.

ONİKİNCİ DERS

Abdestin Şartları: Abdestin şartları on tanedir.

- İslâm.
- Akıl.
- Temyiz (ayırt edebilme).
- Niyet.
- Niyetini abdest bitene kadar değiştirmemesi.
- Abdesti bozanların kesilmesi.
- Abdest alınan su ve kabın temiz olması.
- Suyu deriye ulaştırmayan engelleri kaldırmak.
- Sürekli abdesti bozulan kişi için namaz vaktinin girmesi.

ONÜÇÜNCÜ DERS

Abdestin Farzları: Abdestin farzları altıdır.

- Yüzü yıkamak, buna ağız su ile mazmaza ve burna su alıp sümkürmek te dahildir.
- Elleri ve kolları, dirseklerle beraber yıkamak.
- Kafanın bütününe meshetmek, kulaklarda buna dahildir.
- Ayakları, bilek kemiği ile beraber yıkamak.
- Yukarıdaki sıralamaya göre olması.
- Arka arkaya, ara vermeden olması.

Yüzü, elleri ve ayakları üçer kere yıkamak mustehaptır. Su ile ağza mazmaza ve burna su alıp-verme de böyledir. Ancak farz olan bir keredir.

Kafaya mesh ise, sahih hadislerde geldiği gibi, bir kere yapılır, birden fazlası mustehap değildir.

ONDÖRDÜNCÜ DERS

Abdesti Bozanlar: Abdesti bozanlar altıdır.

- Ön ve arkadan çıkanlar.
- Bu iki yer hariç, vücudun herhangi yerinden çıkan pis necaset.
- Uyku veya başka sebep ile aklın gitmesi.
- Cinsel organ yada arkaya arada engel olmadan, direk el ile temas etmek.
- Deve eti yemek.
- İslamdan çıkmak, riddet, bundan Allah'a sığınırız.

Önemli uyarı: Ölü yıkama hakkında, sahih olan abdesti bozmadığıdır. Bu, delil olmadığından dolayı, ilim ehlinde çoğunluğun sözüdür. Ancak ölüyü yıkayanın (gâsilin) eli, engel olmadan ölünün organına değerse, abdest alması vacip olur. Yıkayana vacip olan avretin üzeri örtülmüş halde, direk temas etmeden, eldiven yada bez ile yıkamasıdır.

Erkeğin kadına dokunması, mutlak manada abdesti bozmaz. Alimlerin bu konuda en doğru sözü bu şekildedir: Şehvet olsun olmasın, kendisinden bir şey çıkmadığı sürece, abdest bozulmaz. Çünkü Nebi ﷺ bazı eşlerini öptükten sonra, abdest almadan namaz kılmıştır.

Allah'ın Nisâ Suresi (43) ve Maide Suresi (6) ayetlerindeki sözü: "... veya kadınlara temas ettiğinizde..." ile alakalı, alimlerin en doğru görüşü, ayette kast edilenin cima olduğudur. Bu İbn Abbâs, Selef ve Haleften bir grubun sözüdür. Allah başarının sahibidir.

ONBEŞİNCİ DERS

Her Müslümanın Şeriata Uygun Güzel Ahlaklı Olması.

Her müslümanın şeriata uygun güzel ahlaklı olması, şunları içerir:

Doğru sözlü, güvenilir, namuslu, haya sahibi, cesur, cömert, anlaşmalara uyan, Allah'ın bütün haramlarından uzak duran, iyi komşu, gücü nisbetinde ihtiyaç sahiplerine yardım eden ve Kitap ve Sünnet'in meşru kıldığı diğer ahlaki özelliklere sahip olmasıdır.

ONALTINCI DERS

İslâmi Edep ile Edeplenmek

İslâmi edep ile edeplenmek şunları içerir: Selamlaşmak, güleryüzlü olmak, 'bismillah' ile başlayıp sağ el ile yiyip içmek ve bitince Allah'a hamd etmek, aksırınca Allah'a hamd etmek, bunu yapana "yerhamuke Allah" diye dua etmek, hastayı ziyaret etmek, cenaze namazına ve defnine katılmak, camiye ve eve İslamî âdâb ile girip çıkmak, yolculuk yaparken, anne-babaya, akrabaya, komşulara, büyüklere ve küçüklere islâmi edep ile muamele etmek, çocuğu doğanları kutlamak, evliliği tebrik etmek, taziyede bulunmak, elbise giymede, çıkarmada, terlik yada ayakkabı giyiminde ve diğerlerinde islâmi edebi uygulamak.

ONYEDİNCİ DERS

Şirke ve Günah Çeşitlerine Karşı Uyarmak

Şirke ve günah çeşitlerine karşı uyarmak şunları içerir: helak eden yedi günah: Allah'a ortak yada denk tutmak, sihir, Allah'ın haram kıldığı nefsi haksız yere katletmek, yetim malı yemek, faiz, cihadtan kaçmak, suçsuz namuslu mümin kadınlara zina iftirası atmak.

Ve şunları da içerir: anne-babaya isyan etmek, akraba ile alakayı kesmek, yalancı şahitlik, yalan yemin, komşuya eziyet etmek, insanların kanı, malı ve namusu hakkında zulmetmek, alkol içmek, kumar oynamak (buna meysir de denir), gıybet, nemîme ve Allah ve Rasûlunun ﷺ diğer yasakladıklarına karşı uyarmaktır.

ONSEKİZİNCİ DERS

Meyyiti Hazırlamak, Namazı ve Defni

Bu detaylı bilinmesi gereken bir meseledir. İlk olarak: Nebi ﷺ in "Ölülerinize 'Lâ ilâhe illallah' ı telkin ettiriniz." (Sahih Muslim) sözüne binaen, ölümü yakın olana 'Lâ ilâhe illallah' ı dedirtmek meşrudur. Bu hadiste ölülerden maksat, ölümü yakın olup, ölüm alâmetleri gösteren kişidir.

İkincisi: ölümü kesinleştikten sonra, sünnette geldiği üzere, gözleri kapatılır ve çenesi bağlanır.

Üçüncüsü: Müslüman ölüsünün guslü vaciptir. Sadece savaşta şehid olan, gusül edilmez, cenaze namazı kılınmaz ve öldüğü kıyafetleri ile defnedilir. Çünkü Nebi ﷺ Uhud'ta ölenleri yıkamamış ve namazını kılmamıştır.

Dördüncüsü: Meyyit nasıl gusül ettirmeli? Avreti örtülü kalır. Hafif kaldırılır ve kanına yavaşça bastırılır. Sonra yıkayan eline bir bez yada benzeri geçirir ve (avreti açılmadan, örtünün altından) ön ve arkasını temizler. Sonra namaz abdesti aldırır. Sonra kafasını ve sakalını su ve (güzel kokusu için) sedir ya da benzeri ile yıkar. Sonra sağ tarafını yıkar ve solunu yıkar. İkinci ve üçüncü kez yıkar. Her defasında eli ile karnını yoklar ve her necaset çıktığında,

temizler. Mahallini pamuk ya da benzeri ile kapatır. Pamuk tutmadığı takdirde, sıcak çamur ya da bant gibi tıbbi malzemeler ya da benzeri ile kapatır.

Eğer üç kere yıkamadan sonra tam temizlenmezse, daha fazla yıkar, mesela beş ya da yedi kere. Sonra kumaş ile kurutur ve koku sürer. Koltuk altlarına ve secde yerlerine koku sürer. Bütün vücûda koku sürülmesi daha iyidir. Kefenleri tütsü ile dumanlanır. Eğer meyyitin bıyıkları ve tırnakları uzun ise kısaltılabilir, ama bırakılmasında da sorun yoktur. Saçı taranmaz, etek traşı yapılmaz ve sünnet yapılmaz. Çünkü bunları yapmak için delil yoktur. Kadının saçı üç bölük örülür ve arkaya salınır.

Beşinci: Meyyitin kefenlenmesi. En efdal olan erkeğin, üzerinde gömlek, entari ya da sarık olmadan üç adet beyaz kefene sarılmasıdır. Nebi ﷺ in kefenlendiği gibi. Kefen kat kat sarılır. Üste gömlek/entari, alta izar ve bu ikisi üstüne kefen sarılarak ta kefenlenebilir. Kadın beş parça kefene sarılır. göğüs örtüsü, başörtüsü, izar (etek) ve iki kefene sarılır. İkisinde, kadın-erkek, vacip olan, tek parça ile vücûdun hepsinin örülmesidir. Ancak ihramlı iken vefat etti ise, su ve sidir ile yıkanır, ihram elbisesi üstte rida, altta ise izar ile, yada bundan başkası ile kefenlenir. Kafası ve yüzü örtülmez, koku sürülmez. Çünkü Rasûlullah ﷺ den sahih geldiğine göre, kıyamet günü telbiye getirerek diriltilecektir. Eğer kadın muhrim ise (ihramda vefat etmiş ise) diğer kadınlar gibi kefenlenir. Ama koku sürülmez, yüzü peçe ile örtülmez, ellerinde eldiven olmaz. Ancak yüzü ve elleri, daha önce kadının kefenlenme tarifinde geçtiği gibi, kefeni ile örtülür. Erkek çocuk bir ile üç arası kefene sarılır. Kız çocuğu üst elbise (gömlek) ve iki kefene sarılır.

Altıncı: Cenaze Namazının Tarifi.

Dört tekbir ile kılınır. İlk tekbirden sonra Fatıha Suresi okunur. Beraberinde kısa bir sure, bir-iki ayet okunursa güzel olur. İbn Abbâs'tan rivayet olunan sahih hadiste geldiği gibi. İkinci tekbirden sonra teşehhüdde okunan Allahumme Salli Allahumme Bârik dualarını okur. Sonra üçüncü tekbirden sonra şu duayı okur: "Allahumme ğfir li hayyinâ ve meyyitinâ, ve şâhidinâ ve ğâibinâ, ve sağîrinâ ve kebîrinâ, ve dhekerinâ ve unsânâ, Allahumme men ahyaytehu minnâ feahyihi alâ l-islâm, ve men teveffeytehu minnâ feteveffehu alâ l-îmân. Allahumme ğfir lehu verhamhu, ve 'âfihi va'fu 'anhu, ve akrim nuzulehu, vevessi' medxalehu, veğsilhu bi l-mâi veşselci velberadi, veneqqihi min al-dhunubi vel xatâyâ kemâ yunaqqa şsevbu l-ebyadu min ad-denes. ve ebdilhu deran xayran min derihi, ve ehlen xayran min ehlihi, ve edxilhu l-cennete, ve e'idh-hu min 'adhâb el-qabri ve 'adhâb en-nâr, vefsah lehu fî qabrihi, ve nevvir lehu fîhi. Allahumme lâ tahrimnâ ecrâhu velâ tedhillenâ ba'dehu." Sonra dördüncü tekbiri getirir ve sağa bir selam verir. Her tekbirde elleri kaldırmak mustehabtır.

Eğer meyyit kadın ise, "Allahumme ğfir **lehâ**" ("hu" eki "hâ" olur) ve devamında aynı şekilde. Eğer iki kişinin cenazesi kılınıyorsa, "Allahumme ğfir **lehumâ**" ve devamında da ("lehu" yerine) böyle dua edilir. Üç veya daha fazla cenaze birden kılınıyor ise "Allahumme ğfir **lehum**" denir ve devam edilir.

Eğer meyyit çocuk ise, namazda onun yerine anne-babasına dua edilir:

"Allahumme c'alhu ferâtan livâlidayhi ve şeff'an mucâcan, Allahumme şeqqil bihi mevâzinehumâ va'zim bihi ucûrahumâ, valhiqhu bi şâlihi selefi el-muminîn vec'alhu kefâleti İbrâhîm ve qihi birahmetike 'adhâbe l-cahîm."

Sünnet olan imamın erkek cenazede baş hizasında durması, kadında ise ortasında durması. Birden fazla cenaze için tek namaz kılınıyor ise, erkek imamın önünde, kadın erkeğin

ilerisinde (imama daha uzak) olur. Erkek çocuk da olursa: imamın önünde önce erkek, sonra erkek çocuk, sonra kadın olur. Kız çocuğu cenazesi kadından sonra konulur. Erkek çocuğun kafası, erkeğin kafa hizasında olur, bu kadında ortaya denk, kız çocuğu ise kafa hizasından kadının kafa hizasına denk getirilir. Kadının ortası, erkeğin baş hizasında olur. Cenaze namazını kılanların hepsi imamın arkasında durur. Sadece saflarda yer bulamayan kişi imamın sağında da durabilir.

Sekizinci: Meyyiti defin tarifi.

Kabrin derinliğinin erkeğin yarı boyu olması şeriata uygundur. Kabrin kible tarafında 'lahit' denilen girinti şeklinde bir oyuk kazılır. Ve meyyit sağ tarafı üzere bu lahitin içine yatırılır. Kefenin düğümleri çözülür ama örtü kaldırılmaz, öylece bırakılır. Erkek olsun kadın olsun, yüzü açılmaz. Sonra lahitin girişine kerpiç levhalar dikilerek kapatılır ve çamurlanır ki sabitleşsin ve toprak girmesin. Eğer kerpiç bulunmazsa, levha, taş ya da ahşap gibi başka toprağın lahite girmesini engelleyecek şeyler konulur. Sonra üzerine toprak atılır. Bunu yaparken: "Bismillah ve 'alâ milleti Rasûlullah" demek mustehaptır. Kabir yerden bir karış yükseltilir. Üzerine çakıl taşları döküp su serpmek (toprağın dağılmaması için) meşrûdur. Defin esnasında bulunanların kabrin yanında bir süre bekleyip, meyyit için dua etmeleri meşrûdur. Çünkü Nebi ﷺ meyyitin defni bittikten sonra kabrin yanında durur şöyle derdi: "Kardeşiniz için istiğfâr edin ve onun için sebât dileyin, o şimdi sorguya çekiliyor."

Dokuzuncu: Cenaze namazını kılamayanların definden sonra (kabrin başında) cenaze namazını kılmaları meşrudur. Çünkü Nebi ﷺ bunu bir aydan fazla vakit geçmemesi sureti ile yapmıştır. Daha fazla vakit geçmişse kabrin üzerine namaz kılmak caiz değildir. Çünkü Nebi ﷺ in definden bir ay sonra kabrin üzerine namaz kıldığı nakl olunmamıştır.

Onuncu: Meyyitin ailesinin insanlara yemek yapması caiz değildir. Büyük sahabe Cerîr bin 'Abdillah el-Becelî'nin şöyle söylediğini: "Meyyitin ailesinde toplanmayı ve definden sonra yemek yapmalarını ağıt olarak sayardık." İmâm Ahmed hasen bir sened ile rivayet etmiştir. Ancak meyyitin ailesi için yemek yapmakta ve onları misafir etmekte bir sorun yoktur. Akrabaların ve komşuların onlar için yemek yapmaları şeriata uygundur. Çünkü Nebi ﷺ e Ca'fer bin Ebî Tâlib'in Şam'da vefat ettiği haberi gelince, kendi ailesine Ca'fer'in ailesi için yemek yapmalarını emretmiş ve şöyle demiştir: "Onlara gelen, onları meşgul eder." Meyyitin ailesinin kendilerine hediye edilen yemeklere komşu veya başkalarını davet etmelerinde bir sorun yoktur. Ve bilindiği gibi bunun için şeriatta belirli bir vakit te yoktur.

Onbirinci: Kadınların kocası hariç, üç günden fazla yas tutmaları caiz değildir. Kocası için dört ay ve on gün yas tutar. Ama hamile olursa, doğurana kadardır. Böylece Rasûlullah ﷺ in Sünneti uygulanmış olur. Ancak erkeğin bir yakını veya başkasının ölümü sebebi ile yas tutması caiz değildir.

Onikinci: Erkeklerin cenaze dışında başka vakitlerde kabristanı ziyaret etmeleri ve kabirdeki müslümanlar için dua etmeleri, rahmet dilemeleri ve orada ölümü ve sonrasını hatırlamaları caizdir. İmâm Muslim şöyle tahric emiştir: Rasûlullah ﷺ ashâbına kabir ziyaret ettiklerinde şunu demelerini öğretirdi: "Esselâmu 'aleykum ehled-diyari min el-muminîne vel-muslimîn. Ve innâ in şâ Allah bikum lâhiqûn. Nes-el Allah'a lene velekum el-'afiyeh. Yerhamu Allahu el-mustaqdimîne minnâ vel-musta-xirîn."

(Esselâmu aleykum, bu diyarın ehli müminler ve müslümanlar. Bizde in şâ Allah size katılacağız. Size ve bize Allah'tan âfiyet dileriz. Allah bizden önde gidenlere ve geri kalanlara merhamet etsin.)

Ancak kadınların kabirleri ziyaret etmeleri caiz değildir, çünkü Rasûlullah ﷺ kabirleri ziyaret eden kadınlara lânet etmiştir. Kabir ziyaret etmeleri kendilerine fitne olabileceğinden veya sabır edemeyecekleri durumlara sebebiyet vermesinden korkulur.

Aynı şekilde cenaze mezarlığa götürülürken takip etmeleri de kadınlar için caiz değildir.

Çünkü Rasûlullah ﷺ onlara bunu yasaklamıştır. Ancak camide veya musallâda cenaze namazı kılmak hem erkeğe hem de kadına meşrûdur.

Risalenin sonu.

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وعلی اصحابه.

(Türkçe alfabede bulunmayan, bazı arapça harflerin, bu kitapçıkta kullanılan türkçe yazılış tercihleri:

(ع 'a/': ذ dh: خ x: غ ğ: ی ی: ص ş: ث: ظ: ž)